

CHECKLIST VAN RUSSULA IN NEDERLAND

door

Maarten van Vuure

2e herziene druk; 1992

Coolia 35 Supplement

INLEIDING

De belangstelling voor en de kennis van de in ons land voorkomende taxa van het geslacht *Russula* is nog steeds groeiende. Het leek om die reden wenselijk om de eerder verschenen en reeds geruime tijd uitverkochte Checklist van *Russula* (van Vuure, 1985) te herzien. Ten opzichte van de eerdere lijst zijn de volgende veranderingen het meest opvallend:

- (1) het aantal geaccepteerde taxa steeg van 103 naar 123, een stijging van 19% in een periode van 6 jaar.
- (2) een aantal taxonomische inzichten werd herzien. Waar de vorige lijst volledig gebaseerd was op Romagnesi (1967), is nu in enkele gevallen op grond van uitgebreider onderzoek afgeweken van deze opvattingen.
- (3) enkele nomenclatorische veranderingen bleken helaas eveneens noodzakelijk. Gelukkig lijkt zich thans een zekere consensus af te tekenen terzake van de nomenclatuur van *Russula* (vgl. Bon, 1988; Rauschert, 1989; Buyck, 1990). Er is van afgezien om enige taxa, die nog geen geldige naam hebben, formeel te valideren.
- (4) gegevens over het voorkomen in Nederland werden aangepast aan de huidige kennis van de verspreiding van *Russula* in Nederland. Hiervoor is gebruik gemaakt van de gegevens in het bestand van de Nederlandse Mycologische Vereniging, welke zijn opgeslagen bij het Biogeografisch Informatiecentrum te Arnhem (thans Informatie- en Kenniscentrum op het gebied van Natuur, Bos, Landschap en Fauna te Utrecht). De oecologische indicaties hebben uitsluitend betrekking op Nederland.

Een aantal taxa uit de Standaardlijst en de aanvullingen daarop is (nog) niet in deze Checklist opgenomen. Hieraan liggen verschillende overwegingen ten grondslag. Van sommige van deze taxa bleek geen herbariummateriaal beschikbaar. In andere gevallen waren er redenen om nadrukkelijk aan de juistheid van de determinatie te twijfelen. Schrijver dezes is echter voornemens om waar mogelijk deze taxa alsnog te revideren. Ook is hij beschikbaar voor revisie van eventueel nieuwe taxa voor ons land. Tot slot is een aantal infraspecifieke taxa niet opgeno-

men. Er is waarschijnlijk geen geslacht in de Agaricales, waarbij zoveel kleurvarianten beschreven zijn. De waarde van deze varianten is niet altijd duidelijk, maar in een aantal gevallen betreft het hoogstwaarschijnlijk slechts phenotypische modificaties zonder taxonomische betekenis.

Hoewel deze taxa dus niet in het Overzicht van de geaccepteerde taxa zijn opgenomen, worden zij wel vermeld in de Alfabetische lijst van epitheta. In het Overzicht van geaccepteerde taxa zijn de geaccepteerde namen vet gedrukt, de synoniemen en misapplicaties cursief. In de Alfabetische lijst van epitheta zijn de geaccepteerde namen normaal gedrukt, de synoniemen en de misapplicaties wederom cursief. Ook de namen van de nog niet voor ons land geaccepteerde taxa zijn cursief gedrukt. De afkortingen van auteurs, tijdschriften en boeken zijn dezelfde als in de Flora agaricina neerlandica.

Ondanks de toegenomen kennis van *Russula* blijven kritische studies in dit geslacht noodzakelijk. In verschillende gevallen is de variabiliteit van de soorten nog onvoldoende bekend en/of is de betekenis van de oecologie als (aanvullend) kenmerk overschat. Grote taxonomische problemen doen zich nog steeds voor bij de sectie *Viridantes*. Andere, gedeeltelijk nog onopgeloste problemen, zijn bijvoorbeeld aan te treffen bij de soorten *R. atrorubens* en *R. olivaceoviolascens*, en bij het complex *R. clariana*, *R. pelargonica* en *R. violacea* (Einhellinger, 1985).

Op grond van de verspreidingsgegevens moet vastgesteld worden dat een aantal soorten in Nederland (sterk) achteruit is gegaan. Een aantal andere taxa is daarnaast altijd (zeer) zeldzaam in Nederland geweest. Arnolds (1989) vermeldt 42 taxa van *Russula* voor de Rode Lijst. Hieraan kunnen verschillende soorten worden toegevoegd. Waarschijnlijk is meer dan 70% van de Nederlandse russula's (potentieel) bedreigd. Mede daarom is het gewenst om niet alleen taxonomisch-floristisch onderzoek aan russula's uit te voeren, maar ook bij te dragen tot een betere kennis van de oecologie van de afzonderlijke soorten.

Deze tweede editie zou zeker niet tot stand gekomen zijn, als ik niet bijgestaan was door Thom Kuyper, die voor mij de nomenclatorische problemen oploste en van wiens deskundigheid ik ook in andere opzichten ruimschoots gebruik heb kunnen maken en die ik dan ook vanaf deze plaats mijn hartelijke dank betuig.

Het manuscript werd afgesloten op 31 december 1991.

LITERATUUR

- ARNOLDS, E. (1989). A preliminary Red Data List of macrofungi in the Netherlands. *Persoonia* 14: 77-125.
- BON, M. (1988). Clé monographique des russules d'Europe. *Doc. mycol.* 18(70-71): 1-125.
- BUYCK, B. (1990). Determinatiesleutel voor het geslacht *Russula* aan de hand van veldkenmerken. Gent.
- EINHELLINGER, A. (1985). Die Gattung *Russula* in Bayern. *Hoppea* 43: 5-286.
- RAUSCHERT, S. (1989). Nomenklatorische Studien bei höheren Pilzen. I. Russulales (Täublinge und Milchlinge). *Ceska Mykol.* 43: 193-209.
- ROMAGNESI, H. (1967). *Les Russules d'Europe et d'Afrique du Nord*. Bordas, Paris.
- VUURE, M. VAN (1985). Checklist van *Russula* in Nederland. Rijksherbarium, Leiden.

OVERZICHT VAN GEACCEPTEERDE TAXA

acrifolia Romagn. 1967

Russula adusta f. *rubens* Romagn. ("1943") 1944

Misappl.: *R. densifolia* sensu J. Lange 1940, J. Schaeff. 1952, Blum 1962.

Illustr.: J. Lange, Fl. agar. dan. 5: pl. 179C. 1940, "*densifolia*"; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 1, f. 2. 1952, "*densifolia*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 406. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 197. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 61. 1952, "*densifolia*"; Blum, *Russules*: 202. 1962, "*densifolia*"; Romagn., *Russules*: 203. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 406. 1977.

Verspr.: ZZZ.

adusta (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 1, f. 4. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 405. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 64. 1952; Romagn., *Russules*: 200. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 405. 1977.

Verspr.: (Sept.-)Okt.-Nov. Op zandige bodem bij *Pinus*. ZZ (vroeger AA).

aeruginea Lindblad in Fr. 1863

R. graminicolor Quél. 1886

Illustr.: Michael, Führ. Pilzfr. 2: pl. 232. 1926; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 4, f. 15. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 417. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 215. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 93. 1952; Romagn., *Russules*: 286. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 417. 1977.

Verspr.: Juli-Sept. Op zure zandgrond, al dan niet met leem vermengd, bij *Betula* of *Pinus*. AA.

albonigra (Krombh. 1845) Fr. 1874

R. adusta var. *albonigra* (Krombh.) Mass. 1893

Misappl.: *R. adusta* sensu Quél. 1872

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 1, f. 3. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 404. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 2: pl. 638. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 63. 1952; Romagn., *Russules*: 197. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 404. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zandige en lemige bodem onder loofhout. ZZ.

amethystina Quél. ("1897") 1898

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 461. 1977; Cetto, Funghi Vero 3: pl. 1064. 1979; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: pl. 112. 1983.

Beschr.: Romagn., Russules: 551. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 461. 1977; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: 306. 1983.

Verspr.: Aug.-Okt. Op enigszins lemig zand bij *Picea*. ZZZ.

amoenicolor Romagn. 1962

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 410. 1977.

Beschr.: Romagn., Russules: 253. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 410. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op lemige zandgrond onder loofhout. ZZ.

amoenoides Romagn. 1967

Beschr.: Romagn., Russules: 714. 1967.

Verspr.: Op klei onder *Quercus* met jonge *Crataegus*, *Alnus* en *Acer*. ZZZ.

amoenolens Romagn. 1952

Misappl.: *R. sororia* sensu J. Schaeff. 1952

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 14, f. 47. 1952, "*sororia*"; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 25b. 1970; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 426. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 481. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 197. 1952, "*sororia*"; Blum, Russules: 187. 1962; Romagn., Russules: 359. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 426. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zandige bodem (ook in binnen-duinrand) onder *Quercus*. AA.

anatina Romagn. 1946 ex Romagn. 1967

Illustr.: Bull. trimest. Soc. mycol. Fr 62: pl. 1. 1946; M. Bon, Champ. eur. occ.: 59. 1988.

Beschr.: Romagn. in Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 62: 68. 1946; Blum, Russules: 76. 1962; Romagn., Russules: 300. 1967.

Verspr.: Juni-Okt. Op zandige bodem onder loofbomen. ZZZ.

anthracina Romagn. 1962 var. **carneifolia** Romagn. 1967

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 408. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 475. 1979.

Beschr.: Romagn., Russules: 212. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 408. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op diluviale zandgrond onder loof- en naaldbomen. ZZ.

aquosa Leclair 1932

R. fragilis var. *carminea* J. Schaeff. 1933

R. carminea (J. Schaeff.) Kühn. & Romagn. 1953 (inval.), non *R. carminea* Romagn. 1962

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 15, f. 53a. 1952, "*fragilis* var. *carminea*"; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 443. 1977; Phillips, *Mushr. other Fungi*: 101. 1981; *Hoppea* 43: pl. 2. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 216, 1952, "*fragilis* var. *carminea*"; Romagn., *Russules*: 474. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 443. 1977; Einh. in *Hoppea* 43: 28. 1985.

Verspr.: Aug.-Okt. Op zure, vochtige tot natte, zandige bodem bij *Betula*. ZZZ.

atrorubens Quél. ("1897") 1898

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 446. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 513. 1979; *Hoppea* 43: pl. 3. 1985.

Beschr.: Blum, *Russules*: 146. 1962; Romagn., *Russules*: 482. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 446. 1977.

Verspr.: Sept.-Nov. Op zure zandgrond bij *Quercus*, *Salix* en *Betula*. A.

aurantiaca (J. Schaeff. 1933) J. Schaeff. 1934

R. integra var. *aurantiaca* J. Schaeff. 1933

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 11, f. 36a. 1952.

Beschr.: Romagn. in *Bull. trimest. Soc. mycol. Fr.* 58: 165 ("1942") 1944; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 161. 1952; Romagn., *Russules*: 827. 1967.

Verspr.: Sept. Op kleigrond bij *Quercus* en *Betula*. ZZZ.

barlae Quél. ("1883") 1884

R. xerampelina var. *barlae* (Quél.) Mass. 1893

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 7, f. 24d. 1952.

Beschr.: Crawshay, *Spore Ornam. Russula*: 104. 1930; Romagn., *Russules*: 700. 1967.

Verspr.: Okt. Op lemige bodem onder *Quercus* en *Fagus*. ZZZ.

betularum Hora 1960

R. emetica var. *betularum* (Hora) Romagn. 1967

Misappl.: *R. emetica* var. *crenulata* sensu Kühn. & Romagn. 1953; *R. emeticella* sensu Blum 1956.

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 434. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 509. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 460. 1953, "*emetica* var. *crenulata*"; Romagn., *Russules*: 401. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 434. 1977.

Verspr.: Sept.-Nov. Op zure diluviale zandbodem, meestal bij *Betula*, soms bij *Fagus* en *Picea*. AA.

brunneoviolacea Crawshay 1930*R. pseudoviolacea* Joachim 1931

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 6, f. 21. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 470. 1977; M. Bon, *Champ. eur. occ.*: 63. 1988.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 114. 1952; Romagn., *Russules*: 645. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 470. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op al dan niet met leem vermengde diluviale zandgrond bij *Quercus*, soms ook bij *Fagus*. ZZ (vroeger AA).

cessans A. Pears. 1950

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 474. 1977; Hoppea 43: pl. 7. 1985; Schweiz. Z. Pilzk. 86: pl. 103. 1986; M. Bon, *Champ. eur. occ.*: 63. 1988.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 661. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 474. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op zure diluviale zandgrond, ook in de duinen, bij *Pinus*. ZZ.

chloroides (Krombh. 1843) Bres. 1900*R. delicula* Romagn. ("1945") 1946*R. delica* var. *glaucophylla* Quél. ("1901") 1902

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 401. 1977; M. Bon, *Champ. eur. occ.*: 55. 1988.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 226. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 401. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op enigszins kalkhoudende bodem bij *Fagus* en *Tilia*. Z.

cicatricata Romagn. 1967 ex M. Bon 1987

Misappl.: *R. xerampelina* var. *olivascens* sensu Melzer & Zvara 1927.

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 480. 1977; Hoppea 43: pl. 8. 1985.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 694. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 480. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op vochtige zure venige grond in gemengd bos. ZZ.

clariana Kuyp. & Vuure 1985*R. clariana* R. Heim 1943 (inval.)

Beschr.: R. Heim in *Rev. Mycol.* 8: 95. 1943; Blum, *Russules*: 161. 1962; Romagn., *Russules*: 492. 1967; Einh. in Hoppea 43: 50. 1985.

Verspr.: Juli-Okt. Op zand, leem of klei, hoofdzakelijk bij *Populus* maar ook bij *Quercus*. ZZ.

claroflava Grove 1888*R. flava* Romell in Lönnegren 1895

Misappl.: *R. decolorans* var. *constans* sensu P. Karst. 1889.

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 9, f. 28. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 483. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 484. 1979, "*flava*".

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 137. 1952; Romagn., *Russules*: 737. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 483. 1977.

Verspr.: Juli-Sept. Op veengrond, vaak tussen *Sphagnum*, bij *Betula*. AA.

coerulea (Pers. 1801 --->) Fr. 1838

Agaricus caeruleus Pers. 1801, non *A. caeruleus* Bolt. 1788

R. amara Kucera 1927

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 12, f. 40. 1952; Maubl., *Champ. Fr. 2*: pl. 142, f. 1. 1959; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 484. 1977; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 501. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 172. 1952; Romagn., *Russules*: 739. 1967; Marchand, *Champ Nord Midi 5*: pl. 484. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op zure diluviale zandgrond, vooral (of uitsluitend?) in het oosten van het land, bij *Pinus*. A.

cretata Romagn. 1967 (inval.)

Beschr.: Romagn., *Russules*: 719. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op vochtige zandgrond bij *Quercus*. ZZZ.

cuprea Krombh. 1845

Illustr.: J. Lange, *Fl. agar. dan. 5*: pl. 194E. 1940.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 845. 1967.

Verspr.: Aug.-Sept. Op klei of lemig zand onder loofbomen. ZZZ.

curtipes F. Møller & J. Schaeff. 1935

Illustr.: Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 51: pl. 5. 1935; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 11, f. 35a. 1952; Hoppea 43: pl. 9. 1985; M. Bon, *Champ. Eur. occ.*: 67. 1988.

Beschr.: F. Møller & J. Schaeff. in Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 51: 108. 1935; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 157. 1952; Romagn., *Russules*: 760. 1967.

Verspr.: Juli. In wegberm onder *Quercus*. ZZZ.

cutefracta Cooke 1881

Illustr.: M. Bon, *Champ. Eur. occ.*: 57. 1988.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 443. 1953; Romagn., *Russules*: 244. 1967.

Verspr.: Op klei onder loofbomen. ZZZ.

cyanoxantha (Schaeff. 1774) Fr. 1863 f. **cyanoxantha**

R. variata Bannings in Peck 1906

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 3, f. 11. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 1*: pl. 49. 1971; Cetto, *Funghi Vero 1*: pl. 190. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 488. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 83. 1952; Romagn., *Russules*: 238. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 1*: pl. 49. 1971.

Verspr.: Juni-Nov. Zowel op kalkhoudende als zure bodem onder loof- en naaldbomen. AAA.

cyanoxantha (Schaeff. 1774) Fr. 1863 f. **peltereaui** Sing. 1925

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 443. 1953; Blum, *Russules*: 65. 1962; Romagn., *Russules*: 241. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op leem- en zandbodem onder loofbomen, hoofdzakelijk *Fagus* en *Quercus*. A.

decipiens (Sing. 1931) Svrcek 1967

R. maculata var. *decipiens* Sing. ("1930") 1931

R. decipiens (Sing.) Kühn. & Romagn. 1953 (inval.)

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 500. 1977.

Beschr.: Sing. in *Bull. trimest. Soc. mycol. Fr.* 46: 211. 1931; Blum, *Russules*: 175. 1962; Romagn., *Russules*: 893. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 500. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. In kalkrijk duinzand en op kalkhoudende leem of klei bij *Quercus*. Z.

decolorans (Fr. 1821: Fr.) Fr. 1825

Illustr.: Schweiz. *Pilztaf.* 2: 48. 1948; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 9, f. 27. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 489. 1977; Cetto, *Funghi Vero 1*: pl. 195. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 485. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 172. 1952; Romagn., *Russules*: 795. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 489. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op zure vochtige diluviale zandgrond bij *Pinus*. ZZZ.

delica Fr. 1838

Illustr.: Romagn., *Pet. Atl. Champ. 1*: pl. 22. 1970; Marchand, *Champ. Nord Midi 2*: pl. 141. 1973; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 474. 1979.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 220. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 2*: pl. 141. 1973.

Verspr.: Juli-Okt. Meest op leem of klei onder loofbomen, meestal *Fagus* en *Tilia*. A.

densifolia Gillet 1874

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 407. 1977; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 476. 1979.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 206. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 407. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zandgrond en leem bij loofbomen (*Fagus* en *Quercus*). A.

drimeia Cooke 1881*R. chrysodacryon* Sing. 1923Misappl.: *R. sardonias* sensu auct.Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 17, f. 58. 1952, "*sardonias*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 453. 1977, "*sardonias*"; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 519. 1979, "*sardonias*".Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 232. 1952, "*sardonias*"; Blum, *Russules*: 153. 1962, "*sardonias*"; Romagn., *Russules*: 440. 1967, "*sardonias*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 453. 1977, "*sardonias*".Verspr.: Sept.-Nov. Op zuur diluviaal zand en in de duinen, bij *Pinus*. A.**elaeodes** (Bres. 1929) M. Bon 1983*R. xerampelina* var. *elaeodes* Bres. 1929Misappl.: *R. xerampelina* var. *marthae* sensu Blum 1962Illustr.: Bres., *Iconogr. mycol.* 9: pl. 420. 1929; Michael, Hennig & Kreisel, *Handb. Pilzfr.* 5: pl. 107b. 1983.Beschr.: Blum, *Russules*: 106. 1962, "*xerampelina* var. *marthae*"; Romagn., *Russules*: 704. 1967; Michael, Hennig & Kreisel, *Handb. Pilzfr.* 5: 296. 1983.Verspr.: Aug.-Sept. Op lemig zand bij *Quercus*, *Fagus*, wellicht ook *Betula*. ZZ.**elegans** Bres. 1881Illustr.: Bres., *Iconogr. mycol.* 10: pl. 456. 1929.Beschr.: Romagn., *Russules*: 626. 1967.Verspr.: Okt. Op klei onder *Populus*. ZZZ.**emetica** (Schaeff. 1774: Fr.) Pers. 1796 f. **emetica***R. emetica* var. *typica* Kühn. & Romagn. 1953 (inval.)

Illustr.: Schweiz. Pilztaf. 2: pl. 44. 1947; Maubl., Champ. Fr. 2: pl. 133, f. 1. 1959; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 29. 1978; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 507. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 460. 1953, "*emetica* var. *typica*"; Romagn., *Russules*: 395. 1967.Verspr.: Aug. In hoogveen tussen *Sphagnum* bij naaldbomen, speciaal *Pinus*. ZZ.**emetica** (Schaeff. 1774: Fr.) Pers. 1796 f. **longipes** Sing. 1924Misappl.: *R. rubra* sensu Michael 1918Illustr.: Michael, Führ. Pilzfr. 1: pl. 52. 1918, "*rubra*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 435. 1977.Beschr.: Romagn., *Russules*: 397. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 435. 1977.Verspr.: Sept.-Nov. Op vochtige diluviale zandbodem bij *Pinus*. AA.**emetica** (Schaeff. 1774: Fr.) Pers. 1796 f. **silvestris** Sing. 1932

Illustr.: Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 508. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 460. 1953; Blum, Russules: 136. 1962; Romagn., Russules: 404. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op diluviale zandgrond bij loofbomen (speciaal *Quercus*) en naaldbomen (speciaal *Pinus*). AA.

exalbicans (Pers. 1801) Melzer & Zvara 1927

Agaricus exalbicans (Pers.) Otto 1816

R. pulchella Borszczow 1857

Misappl.: *R. depallens* sensu J. Schaeff. 1952

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl 18, f. 61. 1952, "*depallens*"; M. Bon, Champ. eur. occ.: 75. 1988.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 239. 1952, "*depallens*"; Blum, Russules: 158. 1962; Romagn., Russules: 466. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op enigszins kalkhoudend en vaak met leem vermengd zand, en op klei, bij *Betula*. Z.

faginea Romagn. 1962

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 477. 1977; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: pl. 107c. 1983.

Beschr.: Romagn., Russules: 681. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 477. 1977; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: 296. 1983.

Verspr.: Op zandige en leemhoudende bodem, bij *Fagus*. ZZ.

farinipes Romell in Britz. 1893

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 13, f. 44. 1952; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 26. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 188. 1952; Romagn., Russules: 327. 1967.

Verspr.: Aug.-Sept. Op vochtige leembodem bij loofbomen (*Quercus*, *Fagus* en *Tilia*). ZZ.

fellea (Fr. 1821: Fr.) Fr. 1825

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 14, f. 48. 1952; Maubl., Champ. Fr. 2: pl. 136, f. 2. 1959; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 429. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 201. 1952; Romagn., Russules: 377. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 429. 1977.

Verspr.: Sept.-Nov. Op zure en kalkrijke, meest humusrijke bodem bij *Fagus*. AA.

foetens Pers. 1796: Fr.

Illustr.: Gramb., Pilze Heimat 1: pl. 28. 1913; Michael, Führ. Pilzfr. 1: pl. 50. 1918; J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 13, f. 45. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 420. 1977.

Beschr.: Romagn., Russules: 332. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 420. 1977.

Verspr.: Juni-Okt. Meest op zure zandbodem bij loofbomen, vooral *Quercus*. Z
(vroeger AA).

font-queri Sing. 1936 ex Sing. 1947

Illustr.: Rev. Mycol. 1: pl. 6. 1936; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 469. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 152. 1952; Kühn. & Romagn., Fl. anal.
Champ. sup.: 452. 1953; Romagn., Russules: 635. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op humeuze zandgrond in de kalkrijke duinen bij loofbomen
(*Betula*, *Quercus*, *Populus tremula*). ZZZ.

fragilis (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825 var. **fragilis**

Misappl.: *R. fallax* sensu auct. holl.

Illustr.: Cooke, Handb. Brit. Fungi: pl. 1059 (1023). 1888, "*fallax*"; Marchand,
Champ. Nord Midi 5: pl. 445. 1977; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 31b.
1978; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 514. 1979.

Beschr.: Romagn., Russules: 484. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 445.
1977; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 31b. 1978.

Verspr.: Juli-Nov. Op humeus zand en op leem bij loof- en naaldbomen. AAA.

fragilis (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825 var. **gilva** Einh. 1985

Misappl.: *R. raoultii* sensu auct.

Illustr.: Hoppea 43: pl. 11 (boven). 1985.

Beschr.: Einh. in Hoppea 43: 84. 1985.

Verspr.: Sept.-Nov. Op zand en op leem bij loof- en naaldbomen, ook bij *Salix repens*. ZZ.

fragilis (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825 var. **knauthii** (Sing. 1926) Kuyp. & Vuure 1985

R. emetica f. *knauthii* Sing. 1926

R. knauthii (Sing.) Hora 1960

Beschr.: Blum in Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 72: 151. 1956; Hora in Trans. Br.
mycol. Soc. 43: 457. 1960; Romagn., Russules: 487. 1967.

Verspr.: Sept.-Nov.(-Dec.). Op vochtige zandgrond bij loofbomen (*Quercus*), soms
ook bij naaldbomen. AA.

gracilipes Romagn. 1967 (inval.)

Beschr.: Romagn., Russules: 715. 1967.

Verspr.: Juli-Okt. Op zure, zandige bodem bij *Quercus*. ZZZ.

gracillima J. Schaeff. 1931

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 18, f. 60. 1952; Marchand, Champ. Nord
Midi 5: pl. 447. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 237. 1952; Kühn. & Romagn., Fl. anal.
Champ. sup.: 462. 1953; Romagn., Russules: 464. 1967; Marchand, Champ.
Nord Midi 5: pl. 447. 1977.

Verspr.: Aug.-Nov. Op vochtige, vaak enigszins lemige zandbodem, bij *Betula*. ZZ.

graveolens Romell in Britz. 1897 var. **megacantha** M. Bon 1987

R. megacantha Romagn. 1967 (inval.)

Illustr.: J. Lange, Fl. agar. dan. 5: pl. 190A. 1940, "*graveolens*"; Marchand, Champ.

Nord Midi 5: pl. 479. 1977, "*graveolens*"; Hoppea 43: pl. 25. 1985, "*graveolens*".

Beschr.: Romagn., Russules: 691. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 479.

1967, "*graveolens*"; Van Vuure in Coolia 29: 63. 1986, "*graveolens*".

Verspr.: Juli-Okt. Op droge voedselarme zandbodem bij *Quercus*. AA.

grisea (Pers. 1801 --->) Fr. 1838

Agaricus griseus Pers. 1801, non *A. griseus* J.F. Gmel. 1792, nec *A. griseus* Fr. 1815: Fr.

R. palumbina Qué. 1882

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 418. 1977; Cetto, Funghi Vero 1: pl.

202. 1978; Hoppea 43: pl. 14. 1985; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: pl. 186. 1983.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 445. 1953; Blum, Russules: 72. 1962; Romagn., Russules: 291. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op humeus zand en op al dan niet kalkhoudende leem bij loofbomen, vooral in het westen van het land, in het oosten van het land vrij zeldzaam. A.

heterophylla (Fr. 1821: Fr.) Fr. 1838

Misappl.: *R. furcata* sensu Cooke 1888

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 2, f. 8. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 413. 1977; Imler, Ic. mycol.: pl. 64. 1984.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 73. 1952; Blum, Russules: 67. 1962; Romagn., Russules: 260. 1967.

Verspr.: Juli-Okt. Meestal op leem of klei, bij loofbomen (*Quercus* en *Fagus*). Z (vroeger AA).

illota Romagn. 1954

Illustr.: Reid, Fung. rar. Ic. col. 6: pl. 47. 1972; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 424. 1977; Cetto, Funghi Vero 3: pl. 1063. 1979; Imler, Ic. mycol.: pl. 4. 1982.

Beschr.: Romagn., Russules: 350. 1967; Reid, Fung. rar. Ic. col. 6: 34. 1972; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 424. 1977.

Verspr.: Juli-Sept. Op enigszins lemig, al dan niet kalkhoudend zand bij loofbomen, speciaal *Quercus*. ZZZ.

insignis Qué. ("1887") 1888

Misappl.: *R. livescens* sensu Bres. 1929, Romagn. 1967; *R. pectinatoides* sensu Kühn. & Romagn. 1953.

Illustr.: Bres., Iconogr. mycol. 9: pl. 441. 1929, "*livescens*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 427. 1977, "*livescens*"; Hoppea 43: pl. 18. 1985, "*livescens*".

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 467. 1953, "*pectinatoides*"; Romagn., Russules: 354. 1967, "*livescens*"; Van Vuure in Coolia 24: 104. 1981, "*livescens*".

Verspr.: Juli-Sept. Op zure zandbodem, vooral in het oosten van ons land, bij *Quercus*. ZZ.

ionochlora Romagn. 1952

R. grisea var. *ionochlora* (Romagn.) Kühn. & Romagn. 1953 (inval.)

Misappl.: *R. grisea* sensu J. Schaeff. 1952.

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 4, f. 14. 1952, "*grisea*"; Immler, Ic mycol.: pl. 15. 1982; Hoppea 43: pl. 17. 1985.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 444. 1953; Romagn., Russules: 277. 1967; Einh. in Hoppea 43: 104. 1985.

Verspr.: Juli-Sept. Op zandige en lemige bodem, vooral in het oosten van ons land, onder loofbomen (*Quercus* en *Fagus*). A.

laccata Huijsman 1955

Illustr.: Fungus 25: pl. 8, f. 1-2. 1955.

Beschr.: Huijsman in Fungus 25: 40. 1955; Romagn., Russules: 507. 1967.

Verspr.: Sept.-Nov. Op grazige en moerassige plekken, tussen *Sphagnum* en andere mossen, bij *Salix*, al dan niet begeleid met *Myrica gale*. ZZ.

laeta F. Møller & J. Schaeff. 1934

Misappl.: *R. borealis* sensu Romagn. 1967, Einh. 1977

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 11, f. 36b. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 493. 1977, "*borealis*"; Hoppea 43: pl. 4. 1985, "*borealis*".

Beschr.: Romagn., Russules: 824. 1967, "*borealis*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 493. 1977, "*borealis*"; Einh. in Hoppea 43: 38. 1977, "*borealis*".

Verspr.: Juli-Okt. Op lemige grond onder *Fagus*. ZZZ.

laurocerasi Melzer 1920 var. **fragrans** (Romagn. 1954) Kuyp. & Vuure 1985

R. fragrans Romagn. 1954

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 423. 1977.

Beschr.: Romagn., Russules: 344. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 423. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op humeus zand bij *Quercus*. ZZZ.

laurocerasi Melzer 1920 var. **laurocerasi**

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 13, f. 45a. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 442. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 479. 1979.

Beschr.: Romagn., Russules: 344. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 422. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zand onder *Quercus*. ZZ.

lepidicolor Romagn. 1962

Beschr.: Romagn., Russules: 518. 1967; Einh. in Hoppea 43: 108. 1985.

Verspr.: ZZZ.

lilacea Quél. ("1876") 1877

R. lilacea var. *carnicolor* Bres. 1892

Illustr.: Bres., Fungi trident. 2: pl. 128. 1892, "*R. lilacea* var. *carnicolor*"; J. Schaeff., Russula Monogr: pl. 6, f. 20. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 459. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 110. 1952; Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 448. 1953; Blum, Russules: 44. 1962; Romagn., Russules: 534. 1967; Van Vuure in Coolia 30: 3. 1987.

Verspr.: Aug.-Okt. Op zure vochtige zandgrond bij loofbomen. ZZZ.

lundellii Sing. 1938

R. pulcherrima J. Schaeff. 1938, non *R. pulcherrima* Velen. 1920

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 20, f. 69. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 498. 1977; Cetto, Funghi Vero 3: pl. 1089. 1979; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: pl. 161. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 258. 1952; Romagn., Russules: 880. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 498. 1977; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: 382. 1983; Einh. in Hoppea 43: 112. 1985.

Verspr.: ZZZ.

lutensis Romagn. & Le Gal in Romagn. 1940

Illustr.: Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 56: pl. 13. 1940.

Beschr.: Romagn., Russules: 816. 1967; Reijnders in Coolia 33: 38. 1990.

Verspr.: Op vochtige bodem bij *Alnus* en *Salix*. ZZZ.

luteotacta Rea in Maire 1910

R. sardonias Fr. 1838, nom. rejic. prop.

Illustr.: Bres., Iconogr. mycol. 9: pl. 407. 1929, "*sardonias*"; J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 16, f. 55a. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 437. 1977; Cetto, Funghi Vero 3: pl. 1076. 1979; Hoppea 43: pl. 19. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 225. 1952; Blum, Russules: 137. 1962; Romagn., Russules: 426. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 437. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op leem of op klei bij loofbomen (*Fagus*, soms ook *Carpinus*). ZZ.

maculata Quél. ("1877") 1878

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 19, f. 65. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 497. 1977; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 33. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 248. 1952; Blum, Russules: 170. 1962; Romagn., Russules: 871. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 497. 1977.

Verspr.: Aug.-Sept. Op zandige klei bij *Tilia*. ZZZ.

mairei Sing. 1929

R. fageticola Lundell in Lundell & Nannf. 1956

R. fageticola (Romagn.) M. Bon 1987

R. fagetorum M. Bon 1987, non *R. fagetorum* Velen. 1920

R. mairei var. *typica* Kühn. & Romagn. 1953 (inval.)

R. mairei var. *fageticola* Romagn. 1962

R. emetica var. *fageticola* Melzer 1944 (inval.)

Misappl.: *R. rubra* sensu Gillet 1874; *R. emetica* var. *nobilis* sensu Melzer & Zvara 1927.

Illustr.: Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 57(Atl.): pl. 86 ("1941") 1942; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 15, f. 52a. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 436. 1977; Dähncke & Däncke, 700 Pilze: pl. 511. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 461. 1953, "var. *typica*" en "var. *fageticola*"; Blum, *Russules*: 136-137, "var. *mairei*" en "var. *fageticola*"; Romagn., *Russules*: 406-409. 1967, "var. *mairei*" en var. "*fageticola*".

Verspr.: Juli-Okt. Op vochtig, al dan niet iets lemig zand bij *Fagus*. AA.

medullata Romagn. 1962

Misappl.: *R. subcompacta* sensu Romagn. 1950, Kühn. & Romagn. 1953; *R. ferreri* sensu Blum 1962.

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 419. 1977; Hoppea 43: pl. 20. 1985.

Beschr.: Romagn. in Bull. Soc. Nat. Oyonnax 4 53. 1950, "*subcompacta*"; Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 446. 1953, "*subcompacta*"; Blum, *Russules*: 73. 1962, "*ferreri*"; Romagn., *Russules*: 307. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 419. 1977; Einh. in Hoppea 43: 118. 1985.

Verspr.: Juli. ZZZ.

melliolens Qué. ("1897") 1898

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 8, f. 25. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 475. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 199. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 131. 1952; Romagn., *Russules*: 672. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 475. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op humeus zand in het oosten van het land, bij loofbomen (*Fagus*, *Quercus*). ZZZ.

melzeri Zvara in Melzer & Zvara 1927

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 10, f. 32. 1952; Schweiz. Z. Pilzk. 63: 196. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 147. 1952; Blum, *Russules*: 91. 1962; Romagn., *Russules*: 633. 1967.

Verspr.: Juli-Sept. In loofbos op zandgrond. ZZZ.

minutula Velen. 1920

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 5, f. 17a. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 457. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 105. 1952; Blum, *Russules*: 40. 1962; Romagn., *Russules*: 520. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 457. 1977.

Verspr.: Juli-Sept. Op enigszins kalkhoudend lemig zand, uitsluitend in Limburg, bij loofbomen (*Quercus*, *Fagus*). ZZZ.

nauseosa (Pers. 1801) Fr. 1838

Misappl.: *R. chamaeleontina* sensu J. Lange 1940

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 12, f. 39. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 473. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 193. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 168. 1952; Blum, *Russules*: 111. 1962; Romagn., *Russules*: 656. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 473. 1977.

Verspr.: Juni-Okt. Op zand bij *Picea*. ZZ.

nigricans (Bull. 1785 --->) Fr. 1838

Agaricus nigricans Bull. 1785, non *A. nigricans* O.F. Müll. 1782

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 1, f. 1. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 403. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 198. 1978; Romagn., *Pet. Atl. Champ.* 1: pl. 23. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 60. 1952; Blum, *Russules*: 201. 1962; Romagn., *Russules*: 195. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 403. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zand, leem en klei, vooral (uitsluitend?) bij loofbomen. AAA.

nitida (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825

R. betulina Melzer 1925 non *R. betulina* Burlingham 1915

R. sphagnophila C.H. Kauffm. var. *europaea* Sing. 1938

Misappl.: *R. sphagnophila* sensu Blum 1962; *R. sphagnophila* var. *sphagnophila* sensu Sing. 1938 (sub nom. var. *americana* Sing. 1938).

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 10, f. 33. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 472. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 3: pl. 1074. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 149. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 456. 1953; Romagn., *Russules*: 653. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 473. 1977.

Verspr.: Juni-Okt. Op droog en vochtig zand en in hoogveen bij *Betula*. AA.

ochracea Fr. sensu Blum 1962

Beschr.: Blum, *Russules*: 104. 1962; M. Bon in *Doc. mycol.* 18(70-71): 90. 1988.

Verspr.: Aug.-Okt. In vochtige duinvallei bij *Betula*. ZZZ.

ochroleuca Pers. 1796

R. constans Britz. 1891

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 15, f. 50. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 430. 1977; Cetto, *Funghi vero 2*: pl. 646. 1978; Romagn., *Pet. Atl. Champ. 1*: pl. 27. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 204. 1952; Blum, *Russules*: 196. 1962; Romagn., *Russules*: 379. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 430. 1977.

Verspr.: Aug.-Nov. Op zure zandbodem, bij loof- en naaldbomen. AAA.

odorata Romagn. 1950

Illustr.: Westf. *Pilzbr.* 9: 122. 1973; Hoppea 43: pl. 21. 1985.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 452. 1953; Blum, *Russules*: 112. 1962; Romagn., *Russules*: 617. 1967; E. Jahn in Westf. *Pilzbr.* 9: 121. 1973.

Verspr.: Juli-Okt. Op droge diluviale zandgrond, ook in de kalkrijke duinen, bij *Quercus*. Z.

olivacea (Schaeff. 1774) Pers. 1796

Misappl.: *R. alutacea* sensu J. Lange 1940

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 10, f. 34. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 2*: pl. 143. 1973; Romagn., *Pet. Atl. Champ. 1*: pl. 44. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 502. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 152. 1952; Romagn., *Russules*: 724. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 2*: pl. 143. 1973.

Verspr.: Aug.-Okt. Op kalkhoudende klei bij loofbomen. ZZZ.

olivaceoviolascens Gillet 1893

Misappl.: *R. fragilis* sensu Melzer 1945

Illustr.: Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 516. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 459. 1953; Romagn., *Russules*: 505. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op vochtige zure humeuze zandgrond en in vochtige duinvalleien, bij *Picea*, *Fagus*, *Quercus*, *Populus*, *Salix repens*, *S. cinerea* en *S. aurita*. ZZ.

paludosa Britz. 1891

Misappl.: *R. linnaei* sensu Bres. 1929

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 9, f. 30. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 488. 1977; Imler, *Ik. mycol.*: pl. 6. 1982.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 142. 1952; Blum, *Russules*: 90. 1962; Romagn., *Russules*: 802. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 488. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op droog-zuur zand bij *Pinus sylvestris*. Z (vroeger AA).

parazurea J. Schaeff. 1931

Misappl.: *R. furcata* sensu J. Schaeff. 1928

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 4, f. 13. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 416. 1977; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 492. 1979; R.

Phillips, *Mushr. other Fungi*: 98. 1981.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 88. 1952; Blum, *Russules*: 72. 1962; Romagn., *Russules*: 282. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 416. 1977.
 Verspr.: Juni-Nov. Op zand en leem, hoofdzakelijk in het oosten van ons land, bij loofbomen, soms ook bij *Pseudotsuga*. AAA.

pectinata Fr. 1838

Illustr.: Schweiz. Pilztaf. 2: pl. 52. 1947; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 14, f. 46. 1952; Cetto, *Funghi Vero 1*: pl. 201. 1978; Romagn., *Pet. Atl. Champ. 1*: pl. 25a. 1978.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 195. 1952; Blum, *Russules*: 188. 1962; Romagn., *Russules*: 361. 1967.

Verspr.: Juli-Okt. Op vochtige lemige bodem bij loofbomen, in het bijzonder bij *Quercus*. ZZ.

pectinatoides Peck 1908

Misappl.: *R. pectinata* sensu Romagn. 1950, Kühn. & Romagn. 1953.

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 428. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 480. 1979.

Beschr.: Romagn., *Russules*: 364. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 428. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op voedselarm zand bij loofbomen, speciaal *Quercus*. AA.

pelargonia Niole 1941

Misappl.: *R. fragilis* var. *violacea* sensu Cooke 1888; *R. serotina* sensu J. Lange 1940.

Illustr.: Cooke, *Handb. Brit. Fungi*: pl. 1060 (1029). 1888, "*fragilis* var. *violacea*"; J. Lange, *Fl. agar. dan. 5*: pl. 181D. 1940, "*serotina*"; Hoppea 43: pl. 16. 1985.

Beschr.: Blum, *Russules*: 161. 1962; Romagn., *Russules*: 495. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op lemige kalkarme vochtige bodem, ook in de duinen, bijna steeds bij *Populus*, soms ook bij *Salix repens*. ZZ.

persicina Krombh. 1845 var. **dunensis** A.W. Rayner 1970 (inval.)

Beschr.: Rayner, *Key Brit. Spec. Russula*: 101. 1970.

Verspr.: Sept.-Nov. In kalkrijke duinen, speciaal bij *Salix repens* en *Hippophae rhamnoides*. Z.

persicina Krombh. 1845 var. **persicina**

Misappl.: *R. rubicunda* sensu J. Schaeff. 1952.

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 16, f. 55b. 1952, "*rubicunda*"; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 438. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 227 1952, "*rubicunda*"; Blum, *Russules*: 163. 1962; Romagn., *Russules*: 432. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op kalkhoudende bodem bij *Quercus*. Z.

pseudoaeruginea (Romagn. 1952) Kuyp. & Vuure 1985

R. aeruginea var. *pseudoaeruginea* Romagn. 1952

R. grisea var. *pseudoaeruginea* (Romagn. 1952) Romagn. 1952

Illustr.: Cetto, *Funghi Vero* 3: pl. 1066. 1979.

Beschr.: Romagn. in *Bull. mens. Soc. linn. Lyon* 21: 108. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 444. 1953; Blum, *Russules*: 76. 1962; Romagn., *Russules*: 313. 1967.

Verspr. Aug.-Sept. Op voedselarme humeuze droge zandgrond bij *Quercus*. ZZZ.

pseudodelica J. Lange 1926

Illustr.: J. Lange, *Fl. agar. dan.* 5: pl. 178A. 1940.

Beschr.: Blum, *Russules*: 208. 1962; Romagn., *Russules*: 231. 1967.

Verspr.: Sept.-Okt. Op zandgrond bij *Fagus*. ZZZ.

pseudointegra R. Maire 1910

R. pseudointegra Arnoult & Goris 1907 (inval.)

Illustr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl 18, f. 62. 1952; Marchand, *Champ. Nord*

Midi 5: pl. 458. 1977; Cetto, *Funghi vero* 3: pl 1069. 1979; Dähncke &

Dähncke, *700 Pilze*: pl. 495. 1979; Hoppea 43: pl. 23. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 242. 1952; Blum, *Russules*: 54. 1962; Romagn., *Russules*: 523. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 458. 1977.

Verspr.: Juli-Sept. Op klei, leem of lemig zand bij *Quercus*. Z.

puellaris Fr. 1838

R. puellaris var. *leprosa* Bres. 1884

Illustr.: Schweiz. *Pilztaf.* 2: pl. 49. 1947; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl 6, f. 22.

1952; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 467. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 218. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 499. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 116. 1952; Romagn., *Russules*: 591. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 467. 1977.

Verspr.: Juli-Okt. Op zand en leem onder *Picea*. ZZ.

pumila Rouzeau & Massart 1970

Illustr.: Westf. *Pilzbr.* 11: pl. 1. 1976; Coolia 19: 138. 1976; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 444. 1977.

Beschr.: H. Jahn in Westf. *Pilzbr.* 11: 15. 1976; Bas in Coolia 19: 137. 1976; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 444. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. In voedselrijk elzenbos met stromend grondwater bij *Alnus glutinosa*. Z.

queletii Fr. in Quél. 1872

R. drimeia Cooke var. *queletii* (Fr.) Rea 1922

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 17, f. 59. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 449. 1977; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 30. 1978; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 520. 1979; Hoppa 43: pl. 12. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 235. 1952; Blum, *Russules*: 156. 1962; Romagn., *Russules*: 446. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 449. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op kalkhoudende bodem in het zuiden en oosten van ons land en in de IJsselmeerpolders, bij *Picea*. ZZ.

raoultii Quél. ("1885") 1886

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl 15, f. 53b. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 440. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 218. 1952; Romagn., *Russules*: 386. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 440. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op voedselarm zand bij loof- en naaldbomen. ZZ.

rhodella E.J. Gilb. 1932

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 147. 1952; Romagn., *Russules*: 630. 1967; Einh. in Hoppea 43: 160. 1985.

Verspr.: Sept. Op kalkhoudende bodem onder *Fagus*. ZZZ.

rhodopus Zvara in Melzer & Zvara 1927

Misappl.: *R. emetica* var. *clusii* sensu Bres. 1929

Illustr.: Bres., Iconogr. mycol. 9: pl. 436. 1929, "*emetica* var. *clusii*"; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 17, f. 57. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 451. 1977; Michael, Hennig & Kreisel, Handb. Pilzfr. 5: pl. 150. 1983; Immler, Ic. mycol.: pl. 9. 1982.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 230. 1952; Blum, *Russules*: 166. 1962; Romagn., *Russules*: 454. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 451. 1977; Reijnders in *Coolia* 29: 49. 1986.

Verspr.: Aug. Op zand bij *Picea*. ZZZ.

risigallina (Batsch 1786) Sacc. 1915

R. crocea Pers. 1796

R. ochracea (Pers. 1801 --->) Fr. 1815, non *R. ochracea* Fr. 1838

R. vitellina (Pers. 1801 --->) Fr. 1838

R. chamaeleontina Fr. 1838

Misappl.: *R. lutea* sensu J. Schaeff. 1952

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 13, f. 43. 1952, "*lutea*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 465. 1977, "*chamaeleontina*"; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 216. 1978, "*chamaeleontina*"; Hoppea 43: pl. 22. 1985, "*chamaeleontina*".

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 454. 1953, "*chamaeleontina*"; Romagn., *Russules*: 569. 1967, "*chamaeleontina*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 465. 1977, "*chamaeleontina*".

Verspr.: Juni-Okt. Op zand- en leemgrond onder loofbomen, hoofdzakelijk *Fagus* en *Quercus*. Z.

romellii Maire 1910 forma **alba** Marchand ex M. Bon 1986

R. romellii f. *alba* Marchand 1977 (inval.)

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 486. 1977.

Beschr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 486. 1977; Van Vuure in Coolia 31: 29. 1988.

Verspr.: Aug.-Okt. Op lemige zandgrond bij *Fagus*. ZZZ.

rosea Pers. 1796

R. rosacea (Pers. 1801) S.F. Gray 1821, non *R. rosacea* Fr. 1838

R. lepida Fr. 1836

Illustr.: Schweiz. Pilztaf. 3: pl. 25. 1947, "*lepida*"; J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 5, f. 16. 1952, "*lepida*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 431. 1977, "*lepida*"; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 40. 1978, "*lepida*".

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 101. 1952, "*lepida*"; Romagn., Russules: 413. 1967, "*lepida*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 431. 1977, "*lepida*".

Verspr.: Juli-Okt. Op lemige zandbodem bij loofbomen. ZZ (maar vroeger A).

rutila Romagn. 1946 ex Romagn. 1952

Illustr.: Hoppea 43: pl. 26. 1985.

Beschr.: Romagn., Russules: 901. 1967; Einh. in Hoppea 43: 172. 1985.

Verspr.: Okt. Op rivierklei onder *Tilia*. ZZZ.

sanguinaria (Schum. 1803) Rauschert 1989

R. sanguinea (Bull. 1780-1781 --->) Fr. 1838

Agaricus sanguineus Bull. 1780-1781, non *A. sanguineus* Wulf. 1778: Fr.

R. rosacea Fr. 1838, non *R. rosacea* (Pers.) S.F. Gray 1821

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 16, f. 55. 1952, "*sanguinea*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 448. 1977, "*sanguinea*"; Cetto, Funghi Vero 1: pl. 203. 1978, "*sanguinea*"; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 518. 1979, "*sanguinea*".

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 223. 1952, "*sanguinea*"; Blum, Russules: 166. 1962, "*sanguinea*"; Romagn., Russules: 458. 1967, "*sanguinea*"; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 448. 1977, "*sanguinea*".

Verspr.: Aug.-Okt. Op leem of enigszins lemig zand bij *Pinus*. ZZ.

solaris Ferdinandsen & Winge ("1922") 1924

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 14, f. 49. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 441. 1977; Hoppea 43: pl. 27. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 202. 1952; Kühn. & Romagn., Fl. anal. Cham. sup.: 465. 1953; Blum, Russules: 156. 1962; Romagn., Russules: 389. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op humeus zand bij *Fagus*. Z.

sororia (Fr. 1838) Romell 1891

R. consobrina var. *sororia* Fr. 1838

Illustr.: Boud., Ic. mycol.: pl. 45. 1904; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 425. 1977.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 467. 1953; Blum, Russules: 188. 1962; Romagn., Russules: 357. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 425. 1977.

Verspr.: Aug.-Okt. Op zand, soms ook op klei, bij *Quercus*. ZZZ.

sphagnophila C.H. Kauffm. 1909

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 471. 1977; Hoppea 43: pl. 28. 1985.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 458. 1953; Romagn., Russules: 650. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 471. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op drassige bodem, meestal tussen *Sphagnum*, bij *Betula*. ZZZ.

subcristulata Romagn. 1962

Beschr.: Romagn., Russules: 865. 1967; M. Bon in Doc. mycol. 18(70-71): 40. 1988.

Verspr.: Nov. Op kalkhoudende klei onder *Quercus*. ZZZ.

subfoetens W.G. Smith 1873

R. foetens var. *minor* Sing. 1938

Illustr.: Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 421. 1977; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 478. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 194. 1952; Romagn., Russules: 336. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 421. 1977.

Verspr.: Juli. Bij *Quercus* en *Betula*. ZZZ.

subrubens (J. Lange 1940) M. Bon 1972

R. graveolens var. *subrubens* J. Lange 1940

Illustr.: J. Lange, Fl. agar. dan. 5: pl. 190B. 1940.

Beschr.: J. Lange, Fl. agar. dan. 5: 76. 140; M. Bon in Doc. mycol. 2(5): 33. 1972; Romagn. in Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 96: 304. 1980.

Verspr.: Sept.-Okt. Op venige bodem en in vochtige duinvalleien bij *Salix aurita* en *S. repens*. ZZ.

subterfurcata Romagn. 1962

Misappl.: *R. basifurcata* sensu J. Lange 1940, J. Schaeff. 1952; *R. grisea* var. *basifurcata* sensu Kühn. & Romagn. 1953

Illustr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: pl. 4, f. 15a. 1952, "*basifurcata*"; Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 86: pl. 264. 1970.

Beschr.: J. Schaeff., Russula Monogr.: 99. 1952, "*basifurcata*"; Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 446. 1953, "*grisea* var. *basifurcata*"; Romagn., Russules: 317. 1967.

Verspr.: Sept. Op mineraalarme zandbodem bij *Quercus*. ZZZ.

torulosa Bres. 1929

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 17, f. 58a. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 450. 1977; Cetto, *Funghi Vero 3*: pl. 1084. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 234. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 462. 1953; Blum, *Russules*: 157. 1962; Romagn., *Russules*: 449. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 450. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. In kalkrijk duinzand en kalkrijke leem bij *Pinus*. ZZZ.

turci Bres. 1882

Misappl.: *R. punctata* sensu Sing. 1932

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 13, f. 42. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 462. 1977; Cetto, *Funghi Vero 1*: pl. 217. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 493. 1979; Hoppea 43: pl. 29. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 178. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 454. 1953; Blum, *Russules*: 58. 1962; Romagn., *Russules*: 554. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 462. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op enigszins lemig, min of meer kalkhoudend zand, bij *Pinus*. Z.

undulata Velen. 1920

R. krombholzii Shaffer 1970

R. atropurpurea (Krombh. 1845) Britz. 1893, non *R. atropurpurea* Peck 1888

Misappl.: *R. depallens* sensu auct.

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 15, f. 51. 1952, "*atropurpurea*"; Maubl., *Champ. Fr. 2*: pl. 138. 1959, "*atropurpurea*"; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 42. 1977, "*atropurpurea*".

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 206. 1952, "*atropurpurea*"; Romagn., *Russules*: 470. 1967, "*atropurpurea*"; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 442. 1977, "*atropurpurea*".

Verspr.: Aug.-Nov. Op zandige en lemige, al dan niet kalkhoudende bodem, onder loofbomen. AA.

urens Romell in J. Schaeff. 1928

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 20, f. 68. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 496. 1977; M. Bon, *Champ. eur. occ.*: 77. 1988.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 256. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 496. 1977; Einh. in Hoppea 43: 183. 1985.

Verspr.: Aug.-Sept. Op klei of lemig zand onder loofbomen. ZZZ.

velenovskyi Melzer & Zvara 1927

Misappl.: *R. carnicolor* sensu Velen. 1920

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 10, f. 31. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi 5*: pl. 491. 1977.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 144. 1952; Blum, *Russules*: 89. 1962; Romagn., *Russules*: 804. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 491. 1977.
 Verspr.: Juni-Sept. Op zandige grond bij *Quercus*, *Betula* en *Pinus*. AA.

velutipes Velen. 1920

R. rosea (Schaeff. 1774--->) Quél. 1886 non *R. rosea* Pers. 1796

Misappl.: *R. aurora* sensu Bres. 1900, Melzer & Zvara 1927.

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 5, f. 17. 1952, "*rosea*"; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 456. 1977, "*rosea*"; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 496. 1979, "*rosea*".

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 103. 1952, "*rosea*"; Blum, *Russules*: 39. 1962, "*rosea*"; Romagn., *Russules*: 510. 1967, "*rosea*"; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 456. 1977, "*rosea*".

Verspr.: Aug.-Okt. Op enigszins lemig zand bij loofbomen (*Quercus*, *Fagus*). ZZZ.

versicolor J. Schaeff. 1931 var. **intensior** (Cooke 1889) M. Bon 1983

R. versicolor var. *intensior* (Cooke) Kühn. & Romagn. 1953 (inval.)

R. puellaris var. *intensior* Cooke 1889

Illustr.: Cooke, *Handb. Brit. Fungi*: pl. 1066 (1047). 1888.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 457. 1953; Romagn., *Russules*: 610. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op diluvial lemig zand bij *Betula*. ZZ.

versicolor J. Schaeff. 1931 var. **versicolor**

Misappl.: *R. serotina* sensu Melzer & Zvara 1927

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 8, f. 23. 1952; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 517. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 124. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 456. 1953; Blum, *Russules*: 84. 1962; Romagn., *Russules*: 605. 1967.

Verspr.: Juni-Okt. Op zand, lemig zand en klei, zowel kalkarm als kalkhoudend, bij *Betula*. A.

vesca Fr. 1836

Illustr.: Schweiz. Pilztaf. 1: pl. 22. 1947; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 3, f. 9. 1952; Marchand, *Champ. Nord Midi* 1: pl. 50. 1971; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 212. 1978; Immler, *Ich. mycol.*: pl. 65. 1984.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 77. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 443. 1953; Romagn., *Russules*: 266. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 1: pl. 50. 1971.

Verspr.: Juni-Okt. Op humusrijk zand bij *Quercus*, soms ook *Fagus*. AA.

veternosa Fr. 1838

Misappl.: *R. schiffneri* sensu Sing. 1935

Illustr.: Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 51: pl. 4. 1935, "*schiffneri*"; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 19, f. 66. 1952.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 251. 1952; Blum, *Russules*: 177. 1962; Romagn., *Russules*: 884. 1967.

Verspr.: Aug.-Okt. Op humusrijk zand of leem bij *Quercus* of *Fagus*. ZZ.

vinosopurpurea J. Schaeff. 1938

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 20, f. 70. 1952; Hoppea 43: pl. 32. 1985.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 260. 1952; Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 465. 1953; Romagn., *Russules*: 888. 1967; Einh. in Hoppea 43: 198. 1985.

Verspr.: Aug.-Sept. Op leemhoudend zand bij loofbomen. ZZZ.

violacea Quél. ("1882") 1883

Illustr.: Konr. & M., Ic. sel. Fung. 4: pl. 350. 1935; Schweiz. Pilztaf. 2: pl. 42. 1947.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 459. 1953; Romagn., *Russules*: 499. 1967; Einh. in Hoppea 43: 201. 1985.

Verspr.: Sept.-Okt. Op droge zandbodem bij loofbomen. ZZZ.

violeipes Quél. ("1897") 1898

Illustr.: Maubl., Champ. Fr. 2: pl. 134, f. links onderaan. 1959; Cetto, *Funghi Vero* 2: pl. 642. 1978; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 39b. 1978; Beitr. Kenntn. Pilze Mitteleur. 7: kleurenplaat, e-h. 1991.

Beschr.: Kühn. & Romagn., Fl. anal. Champ. sup.: 446. 1953; Blum, *Russules*: 78. 1962; Romagn., *Russules*: 256. 1967; Romagn., Pet. Atl. Champ. 1: pl. 39b. 1978; Kärcher & Seibt in Beitr. Kenntn. Pilze Mitteleur. 7: 88. 1991.

Verspr.: Aug.-Sept. Op klei, leem of lemig zand bij loofbomen (*Quercus*, *Tilia*). ZZ.

virescens (Schaeff. 1774) Fr. 1836

R. aeruginosa (Pers. 1796) Krombh. 1845

Illustr.: Schweiz. Pilztaf. 2: pl. 45. 1947; J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 3, f. 12. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 2: pl. 145. 1973; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 213. 1978; Dähncke & Dähncke, 700 Pilze: pl. 486. 1979.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: 85. 1952; Blum, *Russules*: 68. 1962; Romagn., *Russules*: 246. 1967; Marchand, Champ. Nord Midi 2: pl. 145. 1973.

Verspr.: Aug.-Okt. Op humeus zand bij loofbomen (*Fagus*, *Quercus*). Z.

viscida Kudrna 1919

R. occidentalis M. Bon 1982, non *R. occidentalis* (Sing. 1948) Sing. ("1949") 1951

R. artesiana M. Bon 1984

Illustr.: J. Schaeff., *Russula* Monogr.: pl. 8, f. 26. 1952; Marchand, Champ. Nord Midi 5: pl. 476. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 1: pl. 205. 1978; Imler, Ic. mycol.: pl. 12. 1982.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 133. 1952; Blum, *Russules*: 98. 1962; Romagn., *Russules*: 674. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 476. 1977.
 Verspr.: Aug.-Sept. Op leem bij loofbomen (*Tilia*, *Quercus*). ZZ.

xerampelina (Schaeff. 1774) Fr. 1838

R. erythropus Peltureau 1908

Misappl.: *R. linnaei* sensu Rick. 1915.

Illustr.: Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 478. 1977; Cetto, *Funghi Vero* 2: pl. 643. 1978; Dähncke & Dähncke, *700 Pilze*: pl. 500. 1979.

Beschr.: Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 449. 1953; Blum, *Russules*: 102. 1962; Romagn., *Russules*: 685. 1967; Marchand, *Champ. Nord Midi* 5: pl. 478. 1977.

Verspr.: Sept.-Okt. Op humeus zand, vooral in het westen van ons land, bij *Pinus*. Z.

zonatula Ebbesen & J. Schaeff. in J. Schaeff. 1934

Illustr.: *Bull. trimest. Soc. mycol. Fr.* 50(Atl.): pl. 61 ("1934") 1935; J. Lange, *Fl. agar. dan.* 5: pl. 191C. 1940; J. Schaeff., *Russula Monogr.*: pl. 20, f. 71. 1952.

Beschr.: J. Schaeff., *Russula Monogr.*: 127. 1952; Kühn. & Romagn., *Fl. anal. Champ. sup.*: 456. 1953; Blum, *Russules*: 85. 1962; Romagn., *Russules*: 642. 1967.

Verspr.: Aug.-Sept. Op zand. ZZZ.

ALFABETISCHE LIJST VAN EPITHETA

- acetolens*, *Russula* (niet inheems)
acrifolia, *Russula*
adulterina, *Russula*; nog niet met zekerheid uit ons land bekend
adusta, *Russula*; sensu Quél. = *R. albonigra*
aeruginea, *Russula*
aeruginosa, *Russula* = *R. virescens*
alba, *Russula romellii* f.
albonigra, *Russula*
alnetorum, *Russula*; *R. alnetorum* Romagn. wordt in tegenstelling tot Einh. niet als
 synoniem van *R. pumila* opgevat
alutacea, *Russula*; *R. alutacea* (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1815 niet inheems; sensu J.
 Lange = *R. olivacea*; sensu J. Schaeff. = *R. romellii*
amara, *Russula* = *R. coerulea*
americana, *Russula sphagnophila* var. sensu Sing. = *R. nitida*
amethystina, *Russula*
amoena, *Russula*; nog niet met zekerheid uit ons land bekend
amoenicolor, *Russula*
amoenoides, *Russula*
amoenolens, *Russula*
anatina, *Russula*
anthracina, *Russula anthracina* var.; nog niet met zekerheid uit Nederland bekend
 (wel var. *carneifolia*).
aquosa, *Russula*
artesianiana, *Russula* = *R. viscida*
atropurpurea, *Russula*; *R. atropurpurea* Peck 1888 is een soort uit Noord-Amerika; *R.*
atropurpurea (Krombh.) Britz. 1893 = *R. undulata*
atrorubens, *Russula*
aurantiaca, *Russula*
aurora, *Russula*; *R. aurora* Krombh. 1845 onbekend, scherp smakend; sensu Bres.,
 Melzer & Zvara = *R. velutipes*
azurea, *Russula*; niet met zekerheid uit ons land bekend
badia, *Russula*; niet met zekerheid uit ons land bekend
barlae, *Russula*
basifurcata, *Russula*; *R. basifurcata* Peck 1885 is een soort uit Noord-Amerika; sensu
 J. Lange, J. Schaeff. = *R. subterfurcata*
betularum, *Russula*
betulina, *Russula*; *R. betulina* Burlingham 1915 is een soort uit Noord-Amerika; *R.*
betulina Melzer 1925 = *R. nitida*
borealis, *Russula*; *R. borealis* C.H. Kauffm. 1909 is een soort uit Noord-Amerika;
 sensu Romagn., Einh. = *R. laeta*

brunneoviolacea, *Russula*

carminea, *Russula fragilis* var. = *R. aquosa*; *R. carminea* (J. Schaeff.) Kühn. & Romagn. 1953 (inval.) = *R. aquosa*; *R. carminea* Romagn. 1962 = *R. taeniospora* Einh. 1985 (niet inheems)

carminipes, *Russula*; niet met zekerheid uit ons land bekend

carneifolia, *Russula anthracina* var.

carnicolor, *Russula lilacea* var. = *R. lilacea*; sensu Velen. = *R. velenovskyi*

cavipes, *Russula*; niet met zekerheid uit ons land bekend

cessans, *Russula*

chamaeleontina, *Russula* = *R. risigallina*; sensu J. Lange = *R. nauseosa*

chloroides, *Russula*

chrysodacryon, *Russula* = *R. drimeia*

cicatricata, *Russula*

citrina, *Russula violeipes* f.; variant zonder taxonomische betekenis

clariana, *Russula*

claroflava, *Russula*

clusii, *Russula*; *R. clusii* Fr. 1838 onbekend; *R. emetica* var. sensu Bres. = *R.*

rhodopus

coerulea, *Russula*

constans, *Russula* = *R. ochroleuca*; *R. decolorans* var. sensu P. Karst. = *R. claroflava*

crenulata, *Russula*; *R. crenulata* Burlingham 1913 is een soort uit Noord-Amerika; *R. emetica* var. sensu Kühn. & Romagn. = *R. betularum*

cretata, *Russula*

crocea, *Russula* = *R. risigallina*

cuprea, *Russula*

curtipes, *Russula*

cutefracta, *Russula*

cyanoxantha, *Russula*

decipiens, *Russula*

decolorans, *Russula*

delica, *Russula*

delicula, *Russula* = *R. chloroides*

densifolia, *Russula*; sensu J. Lange, J. Schaeff., Blum = *R. acrifolia*

depallens, *Russula*; *R. depallens* (Pers. 1801: Fr.) Fr. 1825 onbekend; sensu auct. = *R. undulata*; sensu J. Schaeff. = *R. exalbicans*

drimeia, *Russula*

dunensis, *Russula persicina* var.

elaeodes, *Russula*

elegans, *Russula*

emetica, *Russula*

emeticella, *Russula*; *R. emetica* f. *emeticella* Sing. 1932 = *R. fragilis*; *R. emeticella* sensu Blum = *R. betularum*

erythropus, *Russula* = *R. xerampelina*

- europaea*, *Russula sphagnophila* var. = *R. nitida*
exalbicans, *Russula*
fageticola, *Russula*; *R. fageticola* Lundell 1956 = *R. mairei*; *R. fageticola* (Romagn.)
M. Bon 1987 = *R. mairei*; *R. emetica* var. *fageticola* Melzer 1944 (inval.) = *R. mairei*
fagetorum, *Russula*; *R. fagetorum* Velen. 1920 onbekend; *R. fagetorum* M. Bon 1987
= *R. mairei*
faginea, *Russula*
fallax, *Russula*; *R. fallax* (Fr. 1815: Fr.) Fr. 1838 onbekend; sensu Cooke, auct. holl.
= *R. fragilis* var. *fragilis*
farinipes, *Russula*
fellea, *Russula*
ferreri, *Russula*; *R. ferreri* Sing. 1936 niet inheems; sensu Blum = *R. medullata*
firmula, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
flava, *Russula* = *R. claroflava*
foetens, *Russula*
font-queri, *Russula*
fragilis, *Russula*; sensu Melzer = *R. olivaceoviolascens*
fragrans, *Russula laurocerasi* var.
fragrantissima, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
furcata, *Russula*; *R. furcata* (Gmel. 1791: Fr.) Fr. 1838 onbekend; sensu Cooke = *R. heterophylla*; sensu J. Schaeff. = *R. parazurea*
gilva, *Russula fragilis* var.
gilvescens, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
glaucophylla, *Russula delica* var. = *R. chloroides*
gracilipes, *Russula*
gracillima, *Russula*
graminicolor, *Russula* = *R. aeruginea*
graveolens, *Russula graveolens* var.; niet uit Nederland bekend, alle vondsten van dit
taxon behoren tot var. *megacantha*
grisea, *Russula*; sensu J. Schaeff. = *R. ionochlora*
heterophylla, *Russula*
ilicis, *Russula*; ten onrechte voor ons land opgegeven
illota, *Russula*
insignis, *Russula*
intactor, *Russula persicina* var.; variant zonder taxonomische betekenis
intensior, *Russula versicolor* var.
iodes, *Russula grisea* var.; variant zonder taxonomische betekenis
ionochlora, *Russula*
knauthii, *Russula fragilis* var.
krombholzii, *Russula* = *R. undulata*
laccata, *Russula*
laeta, *Russula*
laurocerasi, *Russula*

- lepida*, *Russula* = *R. rosea* Pers.
lepidicolor, *Russula*
leprosa, *Russula puellaris* var. = *R. puellaris*
lilacea, *Russula*
lilacinicolor, *Russula odorata* var.; variant zonder taxonomische betekenis
linnaei, *Russula*; *R. linnaei* (Fr. 1815) Fr. 1838 onbekend; sensu Rick. = *R. xerampelina*; sensu Bres. = *R. paludosa*
livescens, *Russula*; sensu Batsch onbekend; sensu Bres., Romagn. = *R. insignis*
longipes, *Russula emetica* f.
lundellii, *Russula*
lutea, *Russula*; *R. lutea* (Huds. 1778: Fr.) S.F. Gray 1821 is een nomen ambiguum; sensu auct. = *R. acetolens* (niet inheems); sensu J. Schaeff. = *R. risigallina*
lutensis, *Russula*
luteotacta, *Russula*
maculata, *Russula*
mairei, *Russula*
marthae, *Russula*; *R. marthae* Sing. 1935 (inval.) niet inheems; *R. xerampelina* var. sensu Blum = *R. elaeodes*
medullata, *Russula*
megacantha, *Russula graveolens* var.
mellina, *Russula drimeia* var.; variant zonder taxonomische betekenis
melliolens, *Russula*
minor, *Russula foetens* var. = *R. subfoetens*
minutula, *Russula*
mollis, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
nauseosa, *Russula*
nigricans, *Russula*
nitida, *Russula*
nobilis, *Russula*; *R. nobilis* Velen. 1920 onbekend; *R. emetica* var. sensu Melzer & Zvara = *R. mairei*
occidentalis, *Russula*; *R. occidentalis* (Sing. 1948) Sing. 1951 niet in Europa; *R. occidentalis* M. Bon 1984 = *R. viscida*
ochracea, *Russula*; *R. ochracea* Fr. 1815 = *R. risigallina*; *R. ochracea* Fr. 1838 heeft betrekking op een andere, onbekende soort; *R. ochracea* sensu Blum, thans zonder geldige naam
ochroleuca, *Russula*
odorata, *Russula*
olivacea, *Russula*
olivaceoviolascens, *Russula*
olivascens, *Russula*; *R. olivascens* (Fr. 1838) Fr. 1874, non *R. olivascens* Pers. 1796 onbekend; *R. xerampelina* var. sensu Melzer & Zvara = *R. cicatricata*
paludosa, *Russula*
palumbina, *Russula* = *R. grisea*
parazurea, *Russula*

- pectinata, *Russula*; sensu Kühn. & Romagn., Romagn. 1950 = *R. pectinatoides*
 pectinatoides, *Russula*; sensu Kühn. & Romagn. = *R. insignis*
 pelargonia, *Russula*
 peltereaui, *Russula cyanoxantha* f.
 persicina, *Russula*
 pseudoaeruginea, *Russula*
 pseudoamoenolens, *Russula pectinatoides* f.; variant zonder taxonomische betekenis
 pseudodelica, *Russula*
 pseudointegra, *Russula*
 pseudoochroleuca, *Russula heterophylla* f.; variant zonder taxonomische betekenis
 pseudoviolacea, *Russula* = *R. brunneoviolacea*
 puellaris, *Russula*
 puellula, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
 pulchella, *Russula* = *R. exalbicans*
 pulcherrima, *Russula*; *R. pulcherrima* Velen. 1920 onbekend; *R. pulcherrima* J. Schaeff. 1938 = *R. lundellii*
 pumila, *Russula*
 punctata, *Russula*; *R. punctata* Krombh. 1845 niet te duiden; sensu Sing. = *R. turci*
 purpurata, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
 queletii, *Russula*
 raoultii, *Russula*; sensu auct. = *R. fragilis* var. *gilva*
 rhodella, *Russula*
 rhodopus, *Russula*
 risigallina, *Russula*; aangezien *R. chamaeleontina* Fr. 1838 een overbodige naamsverandering is voor *R. ochracea* Fr. 1815, moet deze naam vervangen worden. De naam van Batsch lijkt de oudst beschikbare
 romellii, *Russula romellii* f.; nog niet met zekerheid uit Nederland bekend (wel f. *alba*)
 rosacea, *Russula*; *R. rosacea* (Pers. 1801) S.F. Gray 1821 is een overbodige naamsverandering voor *R. rosea* Pers. 1796; *R. rosacea* Fr. 1838 is een onwettig homoniem, maar is tevens synoniem van *R. sanguinaria*
 rosea, *Russula*; *R. rosea* Pers. 1796; *R. rosea* (Schaeff.--->) Quél. 1886 = *R. velutipes*
 roseola, *Russula olivacea* f.; variant zonder taxonomische betekenis
 rubens, *Russula adusta* f. = *R. acrifolia*
 ruberrima, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
 rubicunda, *Russula*; *R. rubicunda* Quél. 1896 niet te interpreteren; sensu J. Schaeff. = *R. persicina*
 rubra, *Russula*; *R. rubra* (Lam. 1783: Fr.) Fr. 1825 = *R. pungens* (niet inheems); sensu Gillet = *R. mairei*; sensu Michael = *R. emetica* f. *longipes*
 rubrata, *Russula persicina* var.; variant zonder taxonomische betekenis
 rubroolivascens, *Russula cuprea* f.; variant zonder taxonomische betekenis
 rutila, *Russula*
 sanguinaria, *Russula*

- sanguinea*, *Russula* = *R. sanguinaria*
sardonia, *Russula*; deze naam heeft vrijwel zeker betrekking op *R. luteotacta*; om
ongewenst nomenclatorische wijzigingen te voorkomen wordt voorgesteld de
naam *R. sardonia* te verwerpen; sensu auct. = *R. drimeia*
schiffneri, *Russula*; *R. schiffneri* Sing. 1929 niet inheems; sensu Sing. 1935 = *R.*
veternosa
serotina, *Russula*; *R. serotina* Quél. 1879 niet te duiden; sensu J. Lange = *R.*
pelargonia; sensu Melzer & Zvara = *R. versicolor* var. *versicolor*
silvestris, *Russula* *emetica* f.
solaris, *Russula*
sororia, *Russula*; sensu J. Schaeff. = *R. amoenolens*
sphagnophila, *Russula*; sensu Blum = *R. nitida*
stenotricha, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
subcompacta, *Russula*; *R. subcompacta* Britz. 1891 niet uit ons land bekend; sensu
Romagn., Kühn. & Romagn. = *R. medullata*
subcristulata, *Russula*
subfoetens, *Russula*
subrubens, *Russula*
subterfurcata, *Russula*
terenopus, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
torulosa, *Russula*
turci, *Russula*
undulata, *Russula*
urens, *Russula*
variata, *Russula* = *R. cyanoxantha*
velenovskiyi, *Russula*
velutipes, *Russula*
versatilis, *Russula*; niet met zekerheid uit Nederland bekend
versicolor, *Russula*
vesca, *Russula*
veternosa, *Russula*
vinosopurpurea, *Russula*
violacea, *Russula*; *R. fragilis* var. sensu Cooke = *R. pelargonia*
violeipes, *Russula*
virescens, *Russula*
viscida, *Russula*
vitellina, *Russula* = *R. risigallina*; sensu Romagn. = *R. acetolens* (nog niet uit ons
land bekend)
xerampelina, *Russula*
zonatula, *Russula*

